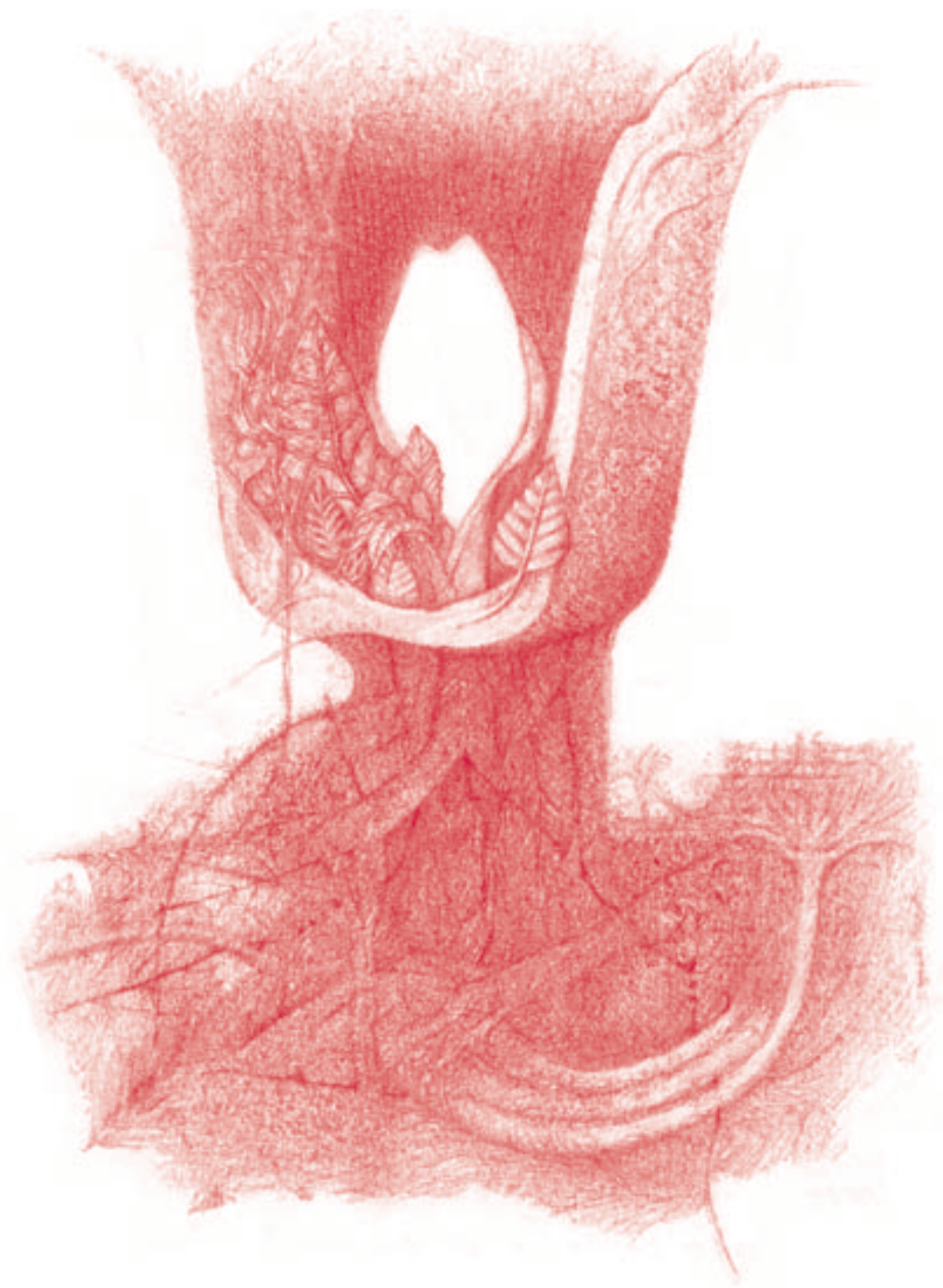

Zuzana Vlčinská

PÍSNĚ NA CESTY KRAJINAMI DUŠE

128 lidových písní
ve vícehlasých úpravách
pro společné zpívání
i léčení hudbou

VYŠEHRAĐ

TATO PUBLIKACE BY NEMOHLA VYJÍT BEZ PŘÍSPĚNÍ
NÁSLEDUJÍCÍCH DÁRCŮ A SPONZORŮ,
KTERÝM PATŘÍ NÁŠ VELIKÝ DÍK:

Václav Svoboda

TamTam Research s.r.o.

OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s.

Hana Sirotková, Eva Blechová (Mab Partners),
Stanislava Dudová, Pavel Sedláček, Kamila Kudlvasrová,
INSTEP s.r.o. – Institut pro skupinovou psychoterapii,
Barbora Müller-Dočkalová, Máťa Kühnelová, Vanda Švihlová,
Alena Slavingerová, Lenka Grofová, Iva Frantíková,
Daniela Procházková, Lucie Jelínková, Martina Miššíková,
Zdena Pušová, Radim Galuszka, Marie Mlčková

Copyright © Zuzana Vlčinská, 2015

Illustrations © Ivona Vlčinská, 2015

ISBN 978-80-7429-626-0

ÚVOD

Kolikrát jsme již ztratili příležitost k práci s duší, protože jsme skočili přímo ke konečnému řešení, aniž bychom si dali pauzu a „vychutnali“ tajemství.

THOMAS MOORE: KNIHA O DUŠI

Sbírka lidových písní, kterou máte před sebou, vznikala v průběhu dvaceti let. Pro svou pedagogickou a později také hudebně-terapeutickou práci s „nezpěváky“ a hudebními amatéry jsem hledala vhodný materiál, zpěvný, krásný a snadný. Našla jsem ho ve sbírce Sušilově, Bartošově, Erbenově, Bartókové a dalších. Nalezla jsem však mnohem víc. V melodiích a textech písní jsem objevila svět opravdových, krystalicky čistých pocitů ztvárněných často výsostně uměleckým způsobem. Našla jsem písničky, které okouzlují na první poslech a otvírají cestu do krajin vlastní duše.

Písně tohoto zpěvníku neexistují jen samy o sobě jako umělecká díla. Jsou to formy zaznívání lidského života v jeho nejrozumnějších projevech a dimenzích. Tato sbírka si neklade za cíl vyložit a uspořádat písňový materiál v tradičních souvislostech. Nezkoumá skutečné zasažení písně do koloběhu života našich předků. Její přináležitost k určitému druhu práce nebo části obřadu je pro dnešní interpretaci písně pouze doplňující informací.¹

Dnes žijeme jinak než naši předkové, kteří si tyto písně skládali a zpívali. Většinou už neznáme tvrdou dřinu na poli a v lese, každo-

denní starost o vodu a oheň, o dobytek, nevyrábíme si vlastní oděv ani léčiva. Nemáme tak častou a přirozenou zkušenost se smrtí a rozením lidí i zvířat, nežijeme celý svůj život srostlí s jedním místem. Přesto na sebe můžeme tyto písně nechat působit, protože nám navozují **obecně platné** pocity a prožitky v jejich hloubce a komplexnosti. Radost, smutek, okouzlení, zlost a další emoce zažíváme stejně jako naši předkové. V písních tohoto sborníku jsou tyto pocity ztvárněny s jakousi přímou čistotou a opravdovostí, bez matoucího sentimentu.

Sbírka je nabídkou pro všechny, kdo se setkávají s běžnými radostmi a starostmi života. Užitečná může být zejména těm, kdo touží obohatit svoje prožívání o obrazy, myšlenky a tvary ukryté v melodiích a textech zde předložených písní. Zpěv odpovídající písně může pomoci tišit smutek, vhodně nasměrovat a vyjádřit zlost, zpracovat a proměnit tíhu, znásobit a zharmozovat radost.

Pokud chcete rovnou začít zpívat a seznamovat se s nabídnutými písněmi po svém, můžete pokračovat na str. 23, kde začínají notové záznamy jednotlivých písní. Komentáře k nim vám snad napoví, jak pro sebe a pro druhé

¹ Tyto informace nechť laskavý čtenář hledá v bohaté folkloristické a etnomuzikologické literatuře.

konkrétní píseň uchopit, abyste mohli v plnosti využít její sílu a krásu. Písně jsou rozčleněny do oddílů podle emoce nebo archetypálního obrazu, který evokují a pomáhají zpracovat. Na začátku každého oddílu najdete krátký slovní úvod k dané emoci či obrazu. Tyto texty by vám chtěly být inspirací a navigačním systémem pro vaše samostatné hudební a lidské hledání.

Následující text je určen zejména muzikantům a terapeutům: sbormistrům, hudebním pedagogům, muzikoterapeutům, psychoterapeutům i všem, kdo se chtějí hlouběji seznámit s hudebními i prožitkovými souvislostmi písní a vícehlasého zpěvu. Nabízí krátký, prakticky zaměřený analytický pohled na hudební materii, z níž jsou písňe upředeny a která tolik ovlivňuje naše emocionální nastavení. Má za cíl oživit vědomí původních souvislostí hudebních vlastností písně (rytmus, tempo, výška tónu, tvar melodie, harmonický průběh ad.) a nálady či

prožitku, který vyvolává. Tato souvislost zde vždy, samozřejmě, byla a je. Vnímáme ji svými pocity a tělesnými prožitky. Technicistně zaměřená hudební výchova ji však již minimálně sto let nepojmenovává a vytváří tak umělé odštěpení obsahu písně (či jakékoli skladby), jíž je vždy nějaká emoce, a hudby jako znějícího umění. Kapitola „Píseň jako nádoba na emoce“ pojednává o tom, jak hudba dává prožitkům a pocitům tvar. „Čas v lidových písních“ popisuje principy tvarování a provozování základních dvou typů lidové písně. Kapitola „Píseň vytváří společenství – unisono a vícehlas“ uvádí do souvislosti typy užité vícehlasé techniky se vztahy mezi zpěváky a jejich prožíváním společného zpěvu. „Souznění v týmu – ansámblové zpívání“ pak ještě více popisuje role, do nichž vstupují zpěváci jednotlivých hlasů vícehlasé úpravy písně. Závěrečné kapitoly blíže objasňují členění sborníku do jednotlivých oddílů a komentují způsob zacházení s notovým textem.

PÍSEŇ

Píseň je základní a pravděpodobně nejstarší vokální hudební útvar. Je v ní ukryta paměť lidstva, skrytá paměť dějin duše, vášní, touhy, radosti, bolesti i mystického vytržení. Pod pojem písně je možné zahrnout velkou část světové hudební produkce všech dob, od dětské ukolébavky kdekoli na Zemi přes indické rágy, lovecké popěvky původních obyvatel Koreje, konsonantní houkání Pygmejů, hrdelním stemům se podobající zpěvy indiánských šamanů,

irské balady, řadu slovesných náboženských projevů světa, umělecké písňe a sólové kantáty evropských skladatelů od 10. století po současnost až k rockovým, popovým a dalším písním, které dnes posloucháme.

Písňe zpívají lidé na celém světě bez ohledu na stupeň vyspělosti civilizace či tonální systém. Zazpívat dítěti ukolébavku, přivítat nový den nebo společnou písní uctít vyšší moc, to jsou projevy společné všem lidem na Zemi. Zdá se,

že zpěv je obecně lidským projevem podobně jako práce, vztah k posvátnému, společné jídlo či vytváření oděvů.

Píseň je krátký (většinou jednohlasý) vokální útvar tvořený zhudebněným textem. Anebo, nahlédnuto z druhé strany, je melodií, která nese text. Slova lidových písní jsou poezií, která nás spolehlivě vyvede z naivního pohledu na naše předky jako na prosté zemědělce a řemeslníky. Hloubka a patos lidové poezie, její expresivita a schopnost obrazivě zacházet s rodným jazykem fascinovala básníky mnoha generací (např. K. J. Erbena v *Kytici*; Fr. Halas a Vl. Holan společně vydali lidové texty jako poezii pod názvem *Láska a smrt*)² a působí dodnes.

Text je v písních tím, co se říká, co žije navenek. Vnitřní život písně představuje hudební složka: melodie působí přímo na naše pocity a emoce, zmocňuje se duše. Právě ona může obnažit trivialitu či směšnost sdělení textu, nebo se může s tímtož textem spojit způsobem, který dá vzniknout osudově silné písni.

Hudba má moc dát tvar a sdělnost nejniternejším pocitům, které třeba ani neumíme pojmenovat. V mnoha lidových písních je přítomna (ale ne vždy samozřejmě) jednota řeči a melodie (hudebního projevu). Platí zde jakási prajednota, jednoduchost a přímot spojení hudby a slova, zejména v prvních slokách, jež, zdá se, vytryskly z cítícího srdce zcela spontánně. Emoce, konkrétní prožitek, hledá své vyjádření v adekvátním tvaru melodie, v barvě zvuku

a významu slov, v jejich obraznosti a expresivitě. Písně vzniklé tímto spontánně-uměleckým způsobem nás při vhodném přednesu vždy zasáhnou, protože v sobě nesou archetypální zprávu, zprostředkují tok energie při určitém stavu duše, svým tvarem a plynutím zobrazují (a při zpěvu také znovu navozují) původní prožitek neobyčejně věrně a plasticky.

Živá hudba je vždy fenoménem přítomné chvíle, tohoto okamžiku, tohoto místa, vůně, teploty, prostoru, nálady. Melodie, rytmus a poezie mají schopnost svým tvarem rozšířit přítomnost z pouhého bodového teď (jeho krátkost nám připomene pohled na spěch vterinové ručičky) do prožitého a procítěného TEĎ. Dávají formu prchavému prožitku, dovedou zachytit třeba jen tušený pocit a dát mu sdělnost, aniž by jej redukovaly.

Toto zpomalení či zastavení umožňuje obrátit pozornost k pocitům, vnímat širší souvislosti přítomné chvíle. Zpomalení a prohloubení prožívání je jedním z léčivých účinků písní (hudby a poezie vůbec) na člověka.

Píseň se nedá „vyřešit“. Je možné ji zazpívat, prozpívat se jejími vzdechy, zákruty a vrcholy, napojit se na její plynutí a nechat se jí nabít, pročistit, nebo i proměnit. Takový přístup může výrazně přispět k hojení různých bolestí a nepohod, které v sobě máme, protože odstraňuje bloky a překážky stojící v cestě plynutí energie.

Melodii můžeme vidět i jako **záznam plynutí energie** v těle. Melodie písní tohoto sborníku

2 Bedřich Václavek, *Lidová slovesnost v českém vývoji literárním*, Praha 1940.

jsou vesměs velmi staré: jejich tvarování většinou ukazuje na období gotiky, renesance a baroka. Protože se však tyto písně většinou začaly zapisovat až v 19. století, jejich skutečné stáří můžeme jen odhadovat z nepřímých pramenů a indicií. Jednou takovou indicií může být i jejich univerzální platnost, kterou některým písním svým prožíváním přisuzujeme.

V případě lidových písní se melodické, textové (a taneční) obraty dědily po staletí z pokolení na pokolení podobně jako výšivkové vzory či způsoby tvarování keramiky. Zprostředkovávaly a zpřítomňovaly tradici, zkušenost otců a matek, oslavovaly základní projevy lidství, tvořily kulturu, jež je vždy péčí o duši.

PÍSEŇ JAKO NÁDOBA NA EMOCE

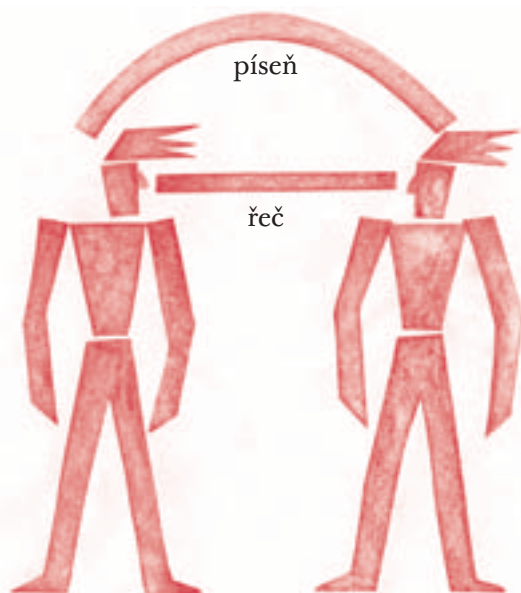
Píseň je sdělení o obyčejných i neobyčejných věcech. Čím je toto sdělení emocionálně a duchovně silnější, tím méně běžným způsobem zaznívá. Pro silná sdělení nelze použít obvyklou intonaci řeči. Přichází různý stupeň umělecké stylizace, jež organicky vychází z prožitku samotného. Hudební přednes a ustálené melodické obraty se vyvinuly z původně autentického prožitku, který dostal hlas. Hudební kvalita písní je nositelkou emocionální a duchovní stránky sdělované zkušenosti.

Píseň dává tvar, podobu, bezpečný rámec osobnímu prožitku v jeho celostní a jedinečné kvalitě. Pokud je píseň dobrá, je v ní autentická zkušenost jedné lidské bytosti zbavená balastu (předsudků či falešného sentimentu), vybroušená

do čistého, pravdivého tvaru. Taková píseň má sílu archetypu: spojuje nás hlouběji s vlastním prožitkem a zároveň s univerzálním řádem. Její obecná platnost neredukuje sílu pocitu jednotlivce ani neruší jeho intimitu. Zato mu dává hloubku, vznešenost, krásu, uměřenost.

Zpívat takovou píseň znamená dávat svým pocitům tvar a znělost.

V této schopnosti dát emocím a prožitkům tvar spočívá léčivý potenciál písní. Pro silné, mnohdy ohrožující pocity hlubokého smutku, opuštěnosti, vztekáního vzplanutí, ale i zaplavující radosti vytvářejí jasný a krásný prostor. Píseň funguje jako nádoba: drží svůj obsah v jednoznačně tvarovaných mezích a chrání jej (viz obr. naproti titulnímu listu).

Písně mužské lehkosti a furiantství

Ani sem si bičička 154 23
Bez voračke 155
Boženku, Očenku 156
Cez zelenú lúčku 157 24
Čie sú to kone 158 25
Dyž sem já šel na hody 159
Haj, dubečku zelený 160 26
Mau som, mau som 161
Moje milá je z Rájova 162
Svítá, svítá svítáníčko 163
Už sme všecko zorali 164
Včera bola neděla 165
Větříčku, foukej 166

PÍSNĚ V JINÝCH KAPITOLÁCH

Aj, dobru noc 28
Co jsou nám Hosiňáci 77
Když sem šel okolo vrat 39
Keď ja pojdem na tu vojnu 40 2
Nebudem dobrý 82 10
Nebudu ja hospodařit 83
Stupaj, stupaj 63 6
Už sú tam 86
Už všechny panny 51
V čirém poli na rovny 201
Zasadil sem čerešenku 71 8

Tasení meče nemusí nutně znamenat boj. Může být rovněž znamením radostné rozhodnosti.

ROBERT BLY: ŽELEZNÝ JAN

PÍSNĚ TÉTO KAPITOLY POMÁHAJÍ SPOJIT SE S TOU MUŽSKOU SILOU, KTERÁ JE NAD VĚCÍ, HRAVÁ A BUJARÁ. Je to síla bez úsilí, zdravá, se smyslem pro humor, s jistou úlevnou samozřejmostí, která vyrovnává tu zodpovědnou, ustaranou a někdy velmi smutnou či rozhněvanou část duše. Silné mužské písně, které posilují hrdost a kompetenci do každodenních bojů nebo umožňují hlubší ponor do středu vlastní bytosti, jsou obsaženy v Písních stromů (**Zasadil sem čerešenku**), Písních zlosti (**Nebudem dobrý**), Písních smutku (**Keď ja pojdem**) a Písních cesty (**Stupaj, stupaj**).

Muži, kteří si skládali a zpívali takové písně, trpěli možná hmotným nedostatkem a asi umírali sedřením v mladším věku než dnešní muži. Nestrádali ale oddělením vlastní síly od hlubokých pocitů smutku a bolesti. Ty dvě kvality se v nich mohly plasticky prolínat a doplňovat, aniž by redukovaly jedna druhou, jak je zřejmé právě z jejich písní. Cítit a projevovat bolest nebylo zahanbující nebo neslušné (jak to můžeme zažívat dnes). V písních a tanečním pohybu se jejich hluboké pocity mohly projevit důstojným, srozumitelným a zároveň také mocným a hojivým způsobem. Naši pradědové a jejich otcové v nejrůznějších podobách zažívali mužské společenství. Nejen v hospodě, ale také při práci, zábavě, při obřadech během celého roku žili muži společně a nespojovalo je jen přátelství či sympatie, ale pouhý fakt příslušnosti k mužskému pokolení, který bylo třeba zvýrazňovat a oslavovat obřady a písněmi.

Všechny písně této skupiny by vás měly narovnat, zvednout vám hrudník, uvolnit ramena, pevně a pohodlně opřít do nohou. Tak, aby šlo dobře stát. Aby si bylo možné s lehkostí nadhodit ranec starostí a povinností na rameni a jít pevným krokem.

Muži zpívající tyto písně společně mohou hmatat ostatní spoluzpěváky sluchem, opírat se o sebe svými hlasy, vzájemně se posilovat a potvrzovat své mužství. Znít-li společně jen mužské hlasy, vzniká jedinečná kvalita barevné blízkosti a zároveň rozmanitosti hlasů. Při zpěvu se lze současně vytahovat a podporovat ostatní spoluzpěváky. Vzájemná podpora mužských hlasů může dostat podobu pevného sloupu, nabíječícího, strmicího k nebi. Anebo jinou.

Pokud tyto písně zpívají ženy, mají příležitost ochutnat svou mužskou stránku, zažít opačnou polaritu.

Ani sem si bičíčka

*Ž Mladcové
Bartoš 1/3 (2)*

1. A - ni sem si bi - cí - čka ne - na - ma - zál, a - ni sem si

Hm, hm, hm ...

šňo - re - čky ne - u - vá - zál, až po - je - du přes ty

ho - ry, u - vá - žu si lí - ste - ček ja - vo - ro - vý.

2. Věřu já tech volečků nepoženu,
lebo já mám doma mladú ženu;

dybych já ty voľky hónił,
kdosi by mi za mojú ženú chodíl.

Radost a lehkost této písně je zejména v ozdobách a přírazech, které potřebují hodně energie. Přírazy zpívané od bránice umožní hmatat volnost spodních žebér, vnitřní pružnost a pocit prostoru, možná i náznak smíchu. Doprovod lze rytmitizovat a různě otextovat, nebo jen držet prodlevy, aby měla ta lehkost pevnou půdu pod nohama. Lze zpívat i jen: 1–3.

Bez voračky

Juliánov
Toucrová 10

1. Bez vo - ra - čke, bez ku - pa - čke, _____ žá - dné se - dlák
Tá - da - ta, ...

ne - za - si - je ha - ni čoč - ke, žá - dné se - dlák ne - za - si - je

ha - ni čoč - ke.

2. Voral bech já,
kopal bech já,
debe milá poháněla,
nedbal bech já.

Píseň je intonačně obtížnější, protože lehkost její nálady vede v posledních dvou taktech z moll do durové tóniny (že by pocit zadostiučinění?). Pozor, abyste nepromarnili tuto příležitost být výrazově barevní a šťavnatí. Doprovod je možné rapovat či jinak skandovat. Důležité je držet přízvučné první doby, aby doprovod v osminových hodnotách neztěžknul. Energický furiant by se tak mohl proměnit v unaveného a trochu hloupého chudáka.

Doprovod lze zdvojit v kvintách. Pokud zdvojení zpívají ženy, měly by tak činit ve spodních kvartách.

Boženku, Očenku

z Horňácka
Miškeřík 7

1. Bo-žen - ku, O - čen - ku, co by ňa vo - di - ěa od šen - ku do šen - ku!
daj ně ta - kú žen - ku, :|| C F B d 3

2. Ze šenku do šenku,
kde sú dobré vína,
aby sa vědělo,
na kom leží vina.

3. Ze šenku do šenku
vína zaplatila,
ešče do pohárka,
ej, sama naľela.

Písničke sluší nespočítateľný kroucený rytmus, trioly jsou jen pokusem o jeho zapsání. Ozdoby a přírazy v melodii naznačují, že je možné udělat si svůj pohodlný čas na zpěv, do něhož lze integrovat i jistou zádušnost. Spodní hlas lze kvintově zdvojit a otextovat, nebo jen rozeznít slabikami.

Lze zpívat i jen: 1–2, 1–3.

Cez zelenú lúčku

Schnirch 23

1. Cez ze - le - nú lú - čku vo - da te - čie, čo mi mo - ja že - na

Cez ze - le - nú lú - čku vo - da te - čie, á, čo mi mo - ja že - na

do - ma re - čie? Čo - že by mi rie - kla, kor - he - lo - vi,

do - ma re - čie? Á, čo - že by mi rie - kla, kor - he - lo - vi,

že som ja jej pre - pil šty - ry vo - ly.

že som ja jej pre - pil šty - ry vo - ly.

2. Štyry voly, štyry
a dva kone,
a to všetko na truc
mojej žene,
štyry voly, štyry
a dva hrebce,
priam by jej to bolo
na dva čepce.

Písnička potrebuje živé tempo a dobrú výslovnosť. Možno bude treba si ťžké vety najprve namluviť, aby puša vedela, čo má dľať. Pokud se vám oboj pdaří, píseň vás odmění svou živostí a humorem, který vede k rozvíjení v improvizaci.

Lze zpívat i jen: 1–3.

Čie sú to kone

*Tekov
Geryk str. 44*

1. Čie sú to ko - ne, ko - ní - čky, ko - ne, na dvo - re, na dvo - re, na dvo - re,

keď na nich ni - kto, keď na nich ni - kto ne - o - re, ne - o - re, ne - o - re.

2. Čie že by boli, čie že by boli?
Moje sú, moje sú, moje sú,
čo ma k mej milej, čo ma k mej milej,
ponesú, ponесú, ponесú.

Radost a energie v podobe čardáše. Zejména druhou sloku se slovy „moje sú“ lze pojmout jako cvičení v hrdosti na sebe a radosti z plného života. Celá píseň může znít nad prodlevou.

Lze zpívat i jen: 1–2, 1–3.

Dyž sem já šel na hody

Čejč
Janáček – Váša 22-1b

1. Dyž sem já šel na ho - dy, šel sem si pod pé - re - čkem,

má mi - lá sa dí - va - la, ej, na mně o - ké - ne - čkem.

Péřečko nosí za kloboučkem svobodní chlapci. Písnička je obrazem příjemné bezstarostné cesty. Úprava nezvýrazňuje „klasickou“ harmonii písně, ale využívá sestupný tetrachord, který písni dává trochu jiný, obecnější půdorys. Píseň je tak více otevřena společné improvizaci rytmické (je možné si po svém zrytmizovat doprovod) i melodické (pokud někdo drží tetrachord, mohou ostatní improvizovat hlasy a melodii nad ním). Lze zpívat i jen: 1-4, 1-2-4, 1-3-4.

Haj, dubečku zelený

Ž Horňáčka
Miškeřík 192

1 2

1. Haj, du-be-čku ze-le-ný, ze-le-ný, mně je dob-ře

bez že-ny, mně je dob-ře bez že-ny, bez že-ny.

Prodleva in c

∴

2. A mně lepší bez muža, bez muža,
|: su červená jak ruža, :| jak ruža.

Upřímná první sloka. Kolik radosti je v opakovaných zvoláních, kolik pevnosti může být v mužském zpěvu! Píseň skáče a tančí, zároveň je ale svým vystavěním nad prodlevou pevně ukotvena. Bujarost lépe pocítíme, když ji dobře vyslovíme ústy i tělem.

Druhá sloka patří ženám a je překvapivě tak ženská, kolik mužnosti je v první sloce, ačkoli melodie písně zůstává stejná, mění se pouze text.

Lze zpívat i jen: 1–2, 1–prodleva c.

REJSTŘÍK PÍSNÍ

A ponižej valala 26
 A tá moja švagrová 126
 Ach, Bože můj, Bože 182
 Ach, žalude, žalude 27
 Aj, dobrou noc 28
 Ani sem si bičička 154 23
 Beda temu kameňu 29 1
 Bez voračke 155
 Bože můj nebeský 183
 Bože můj, Bože můj 30
 Boženku, Očenu 156
 Buďte tu, babičky 91
 Byla sem veselá 76
 Bylo lasky, bylo 31
 Cez zelenú lúčku 157 24
 Co jsou nám Hosiňáci 77
 Co ně reknú mamka 127 20
 Černá hora, bíuý les 185
 Černé oči byly 32
 Červené, modré ořeší 33
 Čí to koníčky, čí to 34
 Čie sú to kone 158 25
 Čo som ty já urobila 78
 Dívča, dívča, laštovička 170
 Do zahrádky kročila 92 12
 Dobrou noc, má milá 102
 Dycky's mně říkával 35 3
 Dyž sem já husky pásala 128
 Dyž sem já šel na hody 159
 Ej, de si ti bula 186 30

Ej, jedeme, jedeme 58 4
 Ej, láska, láska 36
 Ej, padá, padá rosička 103 15
 Ej, ráno, ráno 129
 Ej, toči še mi, toči 130
 Ej, večer je, večer je 112 17
 Ej, zalužicky poľo 131
 Gajdujte, gajdičky 104
 Haj, dubečku zelený 160 26
 Halé, dítě 105
 Hore háj, dolú háj 132
 Hulaj, nynaj a neplač 106
 Jedna je cestička k Táboru 59
 Ještě děvča mladé bylo 113
 Juž sem jedny pantličky 60 5
 Kaj idzem sama 133
 Kdyby černé očička 38
 Když sem byla 134 22
 Když sem šel okolo vrat 39
 Kebi Strukan něpiu 171
 Keď ja pojdem na tu vojnu 40 2
 Kedy, šohajku, kedy přijdeš 188
 Kopala studienku 190
 Koza bílá 114
 Krajino, krajino 41
 Kukačka kuká 80 11
 Kúľalo sa, kúľalo 172
 Láska, láska kupovaná 94
 Letěl sokol 192
 Líto, líto 42

Lúbí sa mi, lúbí 135
 Má verná kamarádka 43
 Má zlatá matička 44
 Mamo moja 136
 Mau som, mau som 161
 Měla jsem milého 46
 Měla sem galánú 137
 Měla sem včera synečka 47
 Mimo našich oken 48
 Moje milá je z Rájova 162
 Morena, Morena 95 13
 Myselko, mysel má 61
 Na co sa ženíš 138
 Naposledy cedulěnku skládám 139
 Na tom našem díle 173
 Nebudem dobrý 82 10
 Nebudu ja hospodařit 83
 Nebyla sem doma 193
 Nechod' ty mně 84 9
 Nesceľa hrdlička 140
 Nie to na tom svete 174 27
 Nocko temná 141
 Okolo Hradišťa 49
 Pásla husy 115
 Po zahradce chodila 68
 Poslali mňa na robotu 116
 Pri Štiavnici na rohu 117
 Prindi, Janku, k nám 176
 Propil gazda voly 118
 Před namy je zahrádečka 194
 Před našimi okny 69
 Přes potok skákala 119
 Při jednej dolině 195
 Pújdem, pújdem 62

Sedí holoběnka 197
 Slniečko sa níži 85
 Sluníčko za hory zachází 50
 Snila sem jo, snila 70 7
 Spi, mé milé poupě 107 16
 Stádo husí 142
 Stoji lipka, stojí 198
 Stupaj, stupaj 63 6
 Svítá, svítá svítáníčko 163
 Šenkýřko hluchá 120
 Šohajku švarny 177 28
 Tancovala by som 143 21
 Ten prešpurský mýtný 199 29
 Tralalom, tralalom 144
 U Kovářů 146
 Už nám nastala 96 14
 Už sme všetko zorali 164
 Už sú kose nade mlýnem 147
 Už sú tam 86
 Už všechny panny 51
 V čirém poli na rovny 201
 V dobrém sme se sešli 121
 V nedělu sa napit 122 18
 V téj našej zahrádce 148
 V tom našom dvoře 52
 Včera bola neděla 165
 Větříčku, foukej 166
 Vyletěl sokol 202
 Zacházaj, slúnečko 149 19
 Zasadil sem čerešenku 71 8
 Ze země jsem na svět přišel 64
 Zelená travička mezi vinohrady 178
 Zrálo jabko 53
 Žito, žito, žitečko 54

OBSAH

<i>Úvod</i>	5
<i>Píseň</i>	6
<i>Píseň jako nádoba na emoce</i>	8
<i>Čas v lidových písních</i>	9
<i>Píseň vytváří společenství – unisono a vícehlas</i>	13
<i>Souznění v týmu – ansámblové zpívání</i>	18
<i>Hlas a zpěv</i>	19
<i>Rozvržení zpěvníku</i>	20
<i>Notový zápis a jazyk</i>	21
<i>Použité znaky a zkratky</i>	22

<i>Písně smutku</i>	23
<i>Písně cesty</i>	55
<i>Písně stromů</i>	65
<i>Písně zlosti</i>	73
<i>Obřadné písně</i>	87
<i>Kolíbačky</i>	99
<i>Písně společné zábavy a pospolitosti</i>	109
<i>Písně dívčí touhy a ženské rozvernosti</i>	123
<i>Písně mužské lehkosti a furiantství</i>	151
<i>Rozhovory mezi muži a ženami</i>	167
<i>Balady</i>	179

<i>Seznam použitých sbírek a hudebních nosičů</i>	203
<i>Rejstřík písní</i>	204

Zuzana Vlčinská

PÍSNĚ NA CESTY KRAJINAMI DUŠE

128 lidových písní
ve vícehlasých úpravách
pro společné zpívání
i léčení hudbou

Ilustrace Ivona Vlčinská
Sazba not Lenka Hradilková
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
roku 2015 jako svou 1399. publikaci
Vydání první. AA 4,69. Stran 208
Odpovědná redaktorka Radka Fialová
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Doporučená cena 388 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-626-0